

Ann-Mari Roose-Hyppönen

**SA-HK:n tutkimus
vuosien 1922–1965 ajoneuvojen kantakortistojen
pelastumisesta, säilytyksestä sekä tavoitteesta
siirtää tiedot sähköiseen muotoon**

Suomen Autobiili-Historiallinen Klubi ry –
Finlands Automobil-Historiska Klubb rf
27.4.2011

Sisällysluettelo:

1. Johdanto	s. 3
2. SA-HK:n kysely kantanakorttien säilytyksestä.....	s. 6
3. SA-HK:n kerhot ja muut yhteistyötahot, joiden hallussa on kantanakorttimateriaalia	s. 8
3.1. Luovutetun alueen ajoneuvotiedot	s. 8
3.2. Turun maakunta-arkisto	s. 10
3.3. Helsingin Seudun Autonomobiilklubi ry.....	s. 12
3.4. Kymen Autonomobiilikerho ry.....	s. 13
3.5. Mobilia	s. 15
3.6. Mikkelin Mobilistit ry	s. 16
3.7. Vaasan Veteraaniautoseura r.y.	s. 18
3.8. Keski-Suomen Mobilistit ry.	s. 19
3.9. SA-HK:n Savon kerho r.y.	s. 21
3.10. Pohjois-Karjalan Autonomobiilikerho r.y.	s. 22
3.11. Oulun Seudun Mobilistit ry.	s. 24
3.12. Lapin Mobilistit ry.	s. 25
4. Yhteenvedo ja tulevaisuuden suunnitelmat hankkeen kehittämiseksi.....	s. 27

Lähdeluettelo

LIITTEET

1. Johdanto

Tieliikenteen tutkimuksessa kortistot muodostavat keskeisen osan. Historiantutkijat, liikennehistorian kirjoittajat ja tieliikenteen harrastusjärjestöt käyttävät Mobilia säätiön arkistoa aktiivisesti. Arkistosta löytyy kattavasti yksilöityjä tietoja auto- ja moottoripyöräkannasta, ajoneuvojen käyttötarkoituksesta, -ajasta ja -olosuhteista. Kortistosta saatava tieto on Suomen liikennehistorian tutkimisen perusmateriaalia.¹ Ohessa liitteenä Mobilian museonjohtajan Kimmo Levän lausunto koskien läänin hallitusten vuosina 1922–1965 ylläpitämiä ajoneuvojen kantakortistoja. (LIITE 1)

Ajoneuvojen valtakunnallinen rekisteröinti määrättiin aloitettavaksi vuonna 1922. 1920-luvun lopulla tehtiin jokaiselle ajoneuville oma kantakorttinsa. (KUVA, LIITE 2). Sitä ennen ne oli kirjattu tavalliseen arkistokirjaan. Kantakortit arkistoitiin ajoneuvolajeittain rekisterinumerojärjestyksessä. Korteja säilytettiin läänien arkistoissa ja niiden pohjalta kirjoitettiin tarvittaessa rekisteriote. Moottoripyörien ja henkilöautojen rekisteröintitiedot kirjattiin valkoisille korteille, paketti- ja kuorma-autojen tiedot kirjattiin vaaleanvihreille korteille ja linja-autot vaaleanpunaisille korteille.² Tämä kirjaamistapa vaihtelee kuitenkin eri läänien kortistoissa.³

Lääninhallituksissa olevat moottoriajoneuvojen rekisteröintiin käytetyt kortistot määrättiin Liikenneministeriön päätöksellä 18.6.1973 lakkautettavaksi. Suomen Automobiili-Historiallisen Klubin (SA-HK:n) Tampereen kerho esitti Valtionarkistolle, että kortistot luovutettaisiin kerhon hallintaan. Tämän johdosta SA-HK pyysi kirjeessään, että kaikille lääninhallituksille annettaisiin lupa luovuttaa poistettujen ajoneuvojen kortit SA-HK:n paikalliskerhojen haltuun. Valtionarkisto ilmoitti kirjeellään 25.7.1973 suostuvansa siihen, että ennen 1.1.1966 rekisteröityjen ajoneuvojen kortisto saadaan toistaiseksi tallentaa SA-HK:n paikalliskerhojen haltuun.⁴ Ohessa Valtionarkiston lääninhallituksille osoittama kirje 29.9.1977 koskien ajoneuvorekisterikortistojen tallettamista Suomen Automobiili-Historiallisen Klubin paikalliskerhojen haltuun.⁵ (LIITE 3)

Kantakorttien siirtäminen SA-HK:lle aloitettiin Hämeestä. Aloitteen Hämeen läänin kantakorttien pelastamisesta teki Tampereen Mobilistien jäsen Olavi Sallinen. Hän neuvotteli

¹ Mobilia säätiön Kimmo Levän lausunto 26.10.2009

² <http://www.sahk.fi/kantakortit.htm>, teksti: Lauri Myllylä

³ Mikkelin Mobilistien kantakorteista vastaavan Olavi Valkosen puhelinhaastattelu 20.4.2011

⁴ <http://www.sahk.fi/kantakortit.htm>, teksti: Lauri Myllylä

⁵ Lauri Myllylän puhelinhaastattelu 20.4.2011

suoraan maaherra Valdemar Sandelinin kanssa luvan noutaa hävitettäväksi määrätty kortisto. Kortisto oli siirretty lääninhallituksen pommisuojaan. Osa kantakorteista oli alkuperäisissä säilytyslaatikoissa. Osa kantakorttien laatikoista oli otettu jatkokäyttöön ja kortit oli kaadettu pommisuojaan lattialle. Säilyneet laatikot voitiin kantaa suoraan kuljetusautoon. Lattialle kaadetut kortit lapioitiin lumilapioilla kuljetuslaatikoihin. Materiaalia oli noin 8–10 m³. Hämeen läänin kantakortiston haltuunotto ja siirto tapahtui kesällä 1978.⁶ Aluksi kortit sijoitettiin mobilisti Pentti Arvion omistamaan, entisen koulurakennuksen varastoon Lempäälään. Vehoniemen Automuseon perustamisen jälkeen kortisto siirrettiin Vehoniemelle, jossa Olavi Sallisen ohjaamana suoritettiin valtaosa kortiston järjestämisestä. Vehoniemen Automuseosäätiön järjestelyjen yhteydessä kantakortisto siirrettiin nykyiseen säilytyspaikkaan Mobiliaan. Tieto Hämeen läänin kortiston siirtämisestä levisi SA-HK:n aluekerhojen keskuudessa ja monet aluekerhot pystyivät tallettamaan kortistot, joita ei vielä ollut ehditty tuhota.⁷

Määrätyn arkistointiohjeen mukaan kortteja oli säilytettävä rekisteristä poiston jälkeen kuluva vuosi plus kymmenen vuotta, jonka jälkeen ne voitiin tuhota. Monet lääninhallitukset ottivat määräyksen kirjaimellisesti ja tuhosivat kortistot. Joissakin lääneissä kortit poistettiin varastoihin, joten ne ovat säästyneet. Mikäli vanhan ajoneuvon paperit ovat kadonneet, on kantakorteista mahdollista saada selville ajoneuvon tiedot.⁸

Vuoden 1965 jälkeen rekisteristä poistettujen ajoneuvojen tiedot löytyvät yleensä Ajoneuvohallintokeskuksen arkistosta. Sieltä löytyvät tiedot niistä ajoneuvoista, jotka olivat rekisterissä silloin kun tiedot siirrettiin tietokoneelle eli noin vuonna 1972. Mikäli ajoneuvo on poistettu rekisteristä aikaisemmin, voi yrittää pyytää kantakortin kopiota. Kortit ovat arkistoituna vanhojen läänien mukaan: Turun maakunta-arkistossa, Helsingin Seudun Autobiililubi ry:llä, Kymen Autobiilikerho ry:llä, Mobilia Auto- ja Tiemuseossa, Mikkelin Mobilistit ry:llä, Vaasan Veteraaniautoseura r.y:llä, Keski-Suomen Mobilistit ry:llä, SA-HK:n Savon kerho r.y:llä, Pohjois-Karjalan Autobiilikerho r.y:llä, Oulun Seudun Mobilistit ry:llä ja Lapin Mobilistit ry:llä sekä pieni määrä moottoripyöräkortteja (n. 5 000 kpl) Veteraanimoottoripyöräklubin Helsingin jaostolla.

⁶ Simo Pyykkösen haastattelu 10.2.2011

⁷ Simo Pyykkösen haastattelu 10.2.2011

⁸ <http://www.sahk.fi/kantakortit.htm>, teksti: Lauri Myllylä

Suomen autoliikenteen historiassa on myös Viipurilla ja viipurilaisilla ollut merkittävä osuus, vaikka se on aiemmin jäänyt vähälle huomiolle. Viipurin Maakunta-arkistossa säilytetään entisen Viipurin läänin ajoneuvojen kantakortteja ja muita liikenteeseen liittyviä tietoja ennen sotavuosia rekisteröidyistä ajoneuvoista.⁹

⁹ Yrjö Kaasalaisen raportti Viipurin maakunta-arkistossa käynnistä 15.9.2010

2. SA-HK:n kysely kantakorttien säilytyksestä

SA-HK:n tavoitteena on kantakorttitietojen saattaminen helposti tutkijoiden ja historian harrastajien saataville. Siten alan harrastejärjestöt ja yksityiset harrastajat voivat hyödyntää kantakorttien käyttömahdollisuutta esim. vanhan ajoneuvon uudelleen rekisteröinnissä, jos ajoneuvon asiapaperit ovat kadonneet. Arkistolaitos teki vuonna 2010 päätöksen, että kortteja voidaan jatkossa säilyttää vastoin henkilösuojalakia ja sen vaatimuksia ja kantakortit voidaan luovuttaa tallennettavaksi arkistolain edellyttämiä olosuhteita heikompiin tiloihin ja valvontaan.

Asiaa kartoittamaan lähetettiin kyselykaavake kaikille tiedossa oleville vanhojen ajoneuvojen kantakorttien säilytyksestä vastaaville henkilöille Suomessa. Kyselyä edelsi varmennus-/tarkistussoittokierros, jossa varmennettiin oikeat yhteyshenkilöt ja -tiedot. Kyselylomakkeet lähetettiin 4.11.2010 palautuskuoren kera. Ensimmäiset vastaukset saapuivatkin jo 9.11. SA-HK:iin ja viimeinen 23.12. Kyselylomakkeen lisäksi olen ollut puhelimitse yhteydessä kyselylomakkeiden vastaanottajiin. Tarvittaessa olen tarkentanut kirjallisesti saatuja vastauksia puhelimitse.

Tutkielman tuloksena Suomen Autobiili-Historiallinen Klubi ry ja Museovirasto saa yhteenvetona selvityksen kantakorttien säilyttämisestä, tietojen hakuun liittyvistä tekijöistä sekä tulevaisuuden suunnitelmista. Liitteenä SA-HK:n kirje Museovirastolle (LIITE 4) ja Museoviraston vastaus (LIITE 5).

Ohessa SA-HK:n ylläpitämä lista SA-HK:n eri paikalliskerhoille lääninhallituksista luovutettujen vanhojen ajoneuvojen kantakorttien säilytyspaikoista ja vastuuhenkilöistä, joille kysely lähetettiin.

SÄILYTYSPAIKKA	PAIKKAKUNTA	YHTEYSHENKILÖ
Turun maakunta-arkisto	Turku	Vanhojen ajoneuvojen kanta-korteista vastaava henkilö (vaihtuva)
Helsingin Seudun Autobiilikerho ry	Helsinki	Kai Mielck
Kymen Autobiilikerho ry	Kouvola	Mauno Hirvinen
Mobilia Auto- ja Tiemuseo	Kangasala	Eve Juhkam
Mikkelin Mobilistit r.y.	Mikkeli	Olavi Valkonen
Vaasan Veteraaniautoseura r.y.	Vaasa	Pauli Niemiharju
Keski-Suomen Mobilistit ry	Äänekoski	Pekka Salonen
SA-HK Savon Kerho r.y.	Kuopio	Hannu Tirkkonen
Pohjois-Karjalan Autobiilikerho r.y./ Ylämyllyn Wanha automuseo	Liperi	Harri Kortelainen
Oulun Seudun Mobilistit ry/ Oulun Automuseo	Oulu	Lauri Myllylä
Lapin Mobilistit ry	Rovaniemi	Lauri Seppänen

3. SA-HK:n kerhot ja muut yhteistyötahot, joiden hallussa on kantakorttimateriaalia

SA-HK:n paikalliskerhojen arkistoihin on saatu rekisterikortteja eri maakuntien lääninhallituksilta sekä maakunta-arkistoilta, aluehallintovirastoilta sekä autorekisterikeskukselta. Kantakortteihin on säilötty tiedot mm. henkilö- ja pakettiautoista, kuorma-autoista, linja-autoista, moottoripyöristä, perävaunuista, traktoreista sekä koekilvellisistä ajoneuvoista.

Rekisterikortit ovat kerhoissa melkeinpä kaikki järjestetty ainakin jollain tapaa, mikä mahdollistaa yksittäisen kantakorttien etsinnän. Kantakorttien arkistopalvelu on tarkoitettu ensisijaisesti ajoneuvojen rekisteröintiä varten. Kantakortin etsintään tarvitaan kulkuneuvosta mm. rekisterinumero, valmistenumero, moottorinumero ja omistajan nimi. Lisäksi etsimistä helpottaa tieto ajoneuvon merkistä, mallista ja vuosimallista sekä paikkakunta. Mikäli tiedot kantakortin etsintään ovat vajavaiset, voi manuaalisesti etsimisessä joutua käymään läpi tuhansia kortteja, mikä voi olla kuukausien työ.¹⁰

Huomionarvoista on myös se, että aikoinaan jos ajoneuvon kotipaikka siirtyi toiseen lääneen, niin kortti siirtyi myös ja rekisteritunnus vaihtui.¹¹ Ei ole harvinaista, että kortista saattaa löytyä tieto kolmesta eri läänissä olleesta rekisteritunnuksesta ja uusin tunnus on merkitty esim. ”Uusi lääni H.”. Käytäntö on varmaan vaihdellut eri lääneissä.¹² Ajoneuvon tiedot löytyvät vain sen läänin arkistosta, jossa ajoneuvo oli viimeksi. Lisäksi 1950-luvun alkuvuosina tehtiin rekisteritunnusten uudistus, jossa kaikki vanhat yksikirjaimiset tunnuksot vaihdettiin kaksikirjaimisiksi.¹³

3.1. Luovutetun alueen ajoneuvotiedot

Viipurissa autojen tärkeimpinä tutkimuksen lähteinä ovat olleet Sota-arkiston Viipurin suojeluskuntapiirissä jatkosodan aikana pakko-otettujen autojen kantakortit sekä Leningradin Oblastin arkistossa Viipurissa säilyneet autoja ja autoilijoita koskeneet suomenkieliset luettelot. Luetteloissa ei ole aina ilmoitettu auton vuosimallia tai merkkiä, vaan auton sarjanumero tai luettelot koskevat vain tietynä vuonna käytössä olleita autoja tai liikennöitsijöitä.¹⁴

¹⁰ <http://www.sahk.fi/kantakortit.htm>, teksti: Lauri Myllylä

¹¹ <http://www.sahk.fi/kantakortit.htm>, teksti: Lauri Myllylä

¹² Mauno Hirvisen sähköpostiviesti 20.4.2011

¹³ <http://www.sahk.fi/kantakortit.htm>, teksti: Lauri Myllylä

¹⁴ <http://yhdistykset.ekarjala.fi/e-kvajon/ekva.htm>

Autotietoja on kerätty myös Viipurista useista paikallis- ja yrityshistorioista. Autojen tietoja on vain harvoin voitu varmentaa useammasta lähteestä. Erityisesti auton poistumisesta tai poistamisesta liikenteestä ja rekisteristä ei ole ollut saatavissa tietoja. Autojen käyttöikä etenkin 1920-luvulla jäi usein hyvin lyhyeksi. Siten vapautunut rekisterinumero siirtyi uudelle autolle.¹⁵

Mikkelin maakunta-arkistossa säilytetään Viipurin läänin autoasiain diaariokortteja vuodesta 1932 alkaen. Viipurin diaariokortit ovat kuitenkin puutteellisia tiedoiltaan. Ne sisältävätkin vain auton rekisterinumeron ja mille paikkakunnalle auto on rekisteröity. Tietojen täydentämiseksi tulisi tutkia alkuperäinen poliisilaitoksen arkisto sekä kartoittaa Viipurin lääninhallituksen arkistomateriaalia. Vuoden 1932 jälkeen rekisteröidyistä autoista löytyy usein tietoja Viipurissa vuonna 1940/1941 tehdystä rekisteröintiluettelosta, jota säilytetään nykyään Viipurissa.¹⁶ Viipurin läänissä vuoteen 1944 mennessä käytössä olleiden autojen kokonaismäärä ei ole tiedossa.¹⁷

Henkilökunnan vaihtumisen vuoksi asiointi Viipurin Maakunta-arkistossa tulee tulevaisuudessa vaikeutumaan ja lupa- ja toimitusmaksut nousemaan. Tulevaisuudessa Viipurin kantakortti-arkisto saattaa siirtyä Moskovaan, jolloin asiointi siellä tulee vaikeutumaan.¹⁸

Asiointi Viipurin arkistossa on ollut joustavaa. Aineistopyynnöt on voitu toimittaa etukäteen, mutta lisäaineistoakin on saanut nopeasti. Kopiointimahdollisuus ei ole aina toiminut, mutta aineiston valokuvaus on ollut mahdollista ja maksutonta, mutta nyt sekin tullut maksulliseksi.¹⁹

Suomenkielellä on julkaistu kirja Höyryautosta puukaasuun – Viipurin läänin autoja ja autoilijoita, joka on tutkija Pertti Kolarin ja Juha Variksen kirjoittama. Teos on julkaistu vuonna 2006. Se esittää katsauksen automobiililiikenteen ensi vaiheista Viipurin läänissä ja luettelee käytössä olleita autoja ja autoilijoita. Teoksessa on voitu hyödyntää Viipurissa edelleen säilytettävää vanhaa suomalaista arkistomateriaalia. Kirjassa on myös mukana runsaasti ennen julkaisematonta kuva-aineistoa.²⁰ Kirja käsittelee mm. Viipurin autoliikenteen kehittymistä ja säädöksiä, asiaa ajokortin hankinnasta, taksi- ja kuljetusliikenteestä ennen vanhaan sekä asiaa puukaasuttajan synnystä. Puukaasuttajalla voitiin korvata moottoreissa käytetty kallis

¹⁵ <http://yhdistykset.ekarjala.fi/e-kvajon/ekva.htm>

¹⁶ Pertti Kolarin kirje SA-HK:n puheenjohtajalle Simo Pyykköselle

¹⁷ <http://yhdistykset.ekarjala.fi/e-kvajon/ekva.htm>

¹⁸ Yrjö Kaasalaisen puhelinhaastattelu 5.1.2011

¹⁹ Pertti Kolarin kirje SA-HK:n puheenjohtajalle Simo Pyykköselle

²⁰ Yrjö Kaasalaisen puhelinhaastattelu 5.1.2011

ulkomailta hankittava polttoaine. Tavoitteena oli ennen pitkään, että Suomessa olisi puilla kulkevia henkilöautoja.²¹

Autoluetteloa täydennettiin vuonna 2007 julkaistuun kirjan toiseen painokseen. Vuonna 2009 julkaistiin Pertti Kolarin työstämä Viipurin läänin autoluettelo, johon tietoja on täydennetty mm. Kansallisarkiston Sota-arkistosta, kirjallisuudesta, Mikkelin maakunta-arkistosta saaduilla tiedoilla sekä yksityisiltä henkilöiltä ja Kymen automobiilikerholta. Luettelo sisältää tiedot noin 5 500 autosta ja autonomistajasta.²² Lisäksi Etelä-Karjalan Vanhat Ajoneuvot pitävät nettisivuillansa päivitettävää autoluetteloa. Viimeisin päivitys Pertti Kolarin autoluetteloon on tehty vuonna 2010 ja luettelo sisältää tiedot 6 500 autosta ja omistajasta.²³

Ohessa Raportti Yrjö S. Kaasalaisen käynnistä 15.9.2010 Viipurin maakunta-arkistossa (LIITE 6).

3.2. Turun maakunta-arkisto

Lounais-Suomen aluehallintoviraston keväällä 2010 Turun maakunta-arkistoon siirtämät kortistot sisältävät Turun ja Porin läänissä rekisteröityjen autojen, moottoripyörien ja traktorien kantakortit. Lisäksi kortistosta löytyvät perävaunut ja koekilvet sekä linja-autot ja kuorma-autot. Autot, moottoripyörät ja traktorit on järjestetty omina kortistoinaan rekisterinumeron mukaiseen järjestykseen. Niiden tarkka määrä ei ole arkiston tiedossa. Arkistoyksiköiden määrä oli kuitenkin eritelty ja niitä olivat vetolaatikot ja kotelot, joissa kortteja säilytetään ja niitä on yhteensä 161 kpl. Sieltä löytyvät tiedot auto- ja moottoripyöristä vuosilta 1922–1965, traktoreista vuosilta 1957–1965, perävaunuista vuosilta 1939–65 sekä koekilvistä vuosilta 1935–1983.

Kantakorttien luettelotiedot on syötetty arkistotietokanta Vakkaan, joka on käytettävissä arkistolaitoksen kotisivulla <http://www.arkisto.fi>. Tietoja kysellään keskimäärin 1–2 kertaa kuussa. Turun ja Porin lääninhallituksessa on hävitetty vuosina 1964 ja 1967 ne kantakortit, jotka on poistettu rekisteristä vuonna 1956 tai sitä ennen.

²¹ Höyryautosta puukaasuun. Viipurin läänin autoja ja autoilijoita. Pertti Kolari, Juha Varis, 2006

²² Viipurin läänin autoluettelo, Pertti Kolari, 2009

²³ <http://yhdistykset.ekarjala.fi/e-kvajon/ekva.htm>

KYSYMYS	VASTAUS:
Alue:	Entinen Turun ja Porin lääni
Säilytyspaikka:	Turun maakunta-arkisto
Yhteyshenkilö:	–
Puhelinnumero:	(02) 276 080
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Lounais-Suomen aluehallintovirasto
2. Kantakorttien määrä/ arkistoyksiköiden määrä?	Lukumäärä ei tiedossa. Arkistoyksiköitä 161.
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja?	Autot ja moottoripyörät 1922–65, traktorit 1957–65, perävaunut 1939-65 koekilvet 1935–83.
KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kantakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Vetolaatikoissa asiakastilassa. Poikkeuksena traktorikortit, jotka ovat arkistomakasiinissa kotoiloissa.
4.1. Paloturvallisuus, kosteus- olosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	Olosuhteet ja valvonta kunnossa.
4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista?	Kantakorttien luettelotiedot on syötetty arkistotietokanta Vakkaan.
TIETOJEN HAKU	
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty? (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)	Rekisterinumeron mukaan. Erikseen autot, moottoripyörät, traktorit, perävaunut, koekilvet.
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?	Rekisterinnumero.
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?	Sikä että.
5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?	Tarvittaessa noin 20 hakua/vuosi.
TULEVAISUUS	
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäytäntöön?	Ei suunnitelmia.
7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kantakorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?	Ei erityistoiveita.

3.3. Helsingin Seudun Automobiiliklubi ry

Helsingin Seudun Automobiiliklubin hallussa on noin vajaat 30 000 korttia.

Kortteja arkistosta löytyy vuoteen 1959 saakka ja ne on tallennettu myös Microsoft Access -tietokantaan. Alkuperäisiä kantakortteja säilytetään laatikoissa ja ne on numeroitu juoksevasti.

Huomionarvoista on se, että valtaosa Uudenmaan läänin kortistosta on tuhottu 1970-luvulla.

ARK:n kautta on myös Helsingin katsastuskortteja siirretty Mobiliaan, josta löytyvät myös historiatietoja pääkaupunkiseudun ajoneuvohistoriasta. Uudellamaalla säilyneistä korteista moottoripyöriä koskevat kantakortit on luovutettu Veteraanimoottoripyöräklubin (VMPK) Helsingin jaokselle VMPK:n ja SA-HK:n välisen yhteistyösopimuksen perusteella 1990-luvun puolivälissä. Niitä säilytetään tällä hetkellä Rauli Ahon kotona kuivassa säilytystilassa.

Moottoripyörien kantakortteja löytyy 1920-luvun alusta – vuoteen 1957 yli 5 000 kpl ja ne on tallennettu sähköiseen muotoon Excel-taulukkolaskentaohjelmalla.²⁴

KYSYMYS	VASTAUS:
Alue:	Uusimaa
Säilytyspaikka:	–
Yhteyshenkilö:	Kai Mielck
Puhelinnumero:	050 1386
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Autorekisterikeskus
2. Kantakorttien määrä/ arkistoyksiköiden määrä?	Vajaat 30 000 kantakorttia.
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja?	–1959 Huom! Ei moottoripyöriä!
KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kantakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Laatikoissa. Valolta suojattu, tasalämpö.
4.1. Paloturvallisuus, kosteus- olosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	–

²⁴ Rauli Ahon haastattelu 21.4.2011

4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista?		Korttien pääasialliset tiedot Microsoft Access-tietokanta.
TIETOJEN HAKU		
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty? (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)		Juokseva numerointi.
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?		Accessin mukaisesti (merkkijono)
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?		Yhteydenotto, ei henkilökohtaisesti.
5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?		Usein vaihtelee paljon.
TULEVAISUUS		
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäytäntöön?		–
7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kantakorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?		–

3.4. Kymen Automobiilikerho ry

Kymen läänin kantakortteja säilytetään Koriolla Kymen Automobiilikerhon Mobiilihallilla. Sieltä löytyvät tiedot vanhoista Kymen läänin kantakorteista sekä ”valtaosa” säilyneistä Viipurin läänin korteista. Autojen tiedoista on tallennettu noin 30 % vuoden 2010 lopussa, joten tallennustyö on vielä siis kesken. Tiedot on tallennettu Open Office -taulukkolaskenta ohjelmalla. Kymen Automobiilikerholta löytyvät tiedot n. 205 000 autosta, 25 798 moottori-pyörästä, n. 21 000 traktorista sekä n. 4 000 perävaunusta. Arkistossa on rekisteristä poistettuja ajoneuvoja vuosilta 1956–1973. Mukana on myös vuonna 1973 rekisterissä olevia.

Kortteja tiedustellaan puhelimitse tai sähköpostilla tai paikanpäälle tulemalla noin 60 kertaa vuodessa ja niiden hakemiseen tarvitaan rekisterinumero, valmistenumero sekä omistajan nimi. Kymen Automobiilikerho toivoo taloudellista tukea resurssien hankintaan ajoneuvohistorian tallennustyön jatkamiseen.

KYSYMYKSET	VASTAUKSET:
Alue:	Entinen Kymen lääni
Säilytyspaikka:	Kouvola, Korja, Tallitie 3
Yhteyshenkilö:	Mauno Hirvinen
Puhelinnumero:	050 350 1173
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Kymen lääninhallitukselta
2. Kantakorttien määrä/arkistoyksiköiden määrä?	Autot n. 205 000 kpl, moottoripyörät 25 798 kpl, traktorit n. 21 000 kpl, perävaunut n. 4000 kpl.
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja?	Rekisteristä poistetut ajoneuvot v. 1956–1973. Mukana myös v. 1973 rekisterissä olevia.
KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kantakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Korilla Kymen Autobiilikerhon Mobiilihallilla laatikoissa.
4.1. Paloturvallisuus, kosteusolosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	Tiilirakennus, kuiva, lämmin varastohuone. Rakennuksessa on hälytínjärjestelmä, ikkunoissa kalterit.
4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista?	Moottoripyörät on kaikki tallennettuna. Autojen tallennustyö on kesken, noin 65 000 autoa on tallennettu v. 2011. Ohjelma: OpenOffice taulukkolaskenta.
TIETOJEN HAKU	
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)?	Rekisteristä poisto vuosittain. Rekisterinumeron mukaan. Autot, moottoripyörät, traktorit ja perävaunut erikseen.
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?	Rekisterinumero, valmistenumero, omistajan nimi.
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?	Puhelimitse tai mieluummin sähköpostilla. Sopimuksen mukaan paikalle tulemalla.
5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?	Noin 60 kertaa vuodessa on tiedusteluja ollut viime vuosina.

TULEVAISUUS	
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäytäntöön?	Säilytys pysyy entisellään. Tietojen talletus jatkuu.
7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kantakorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?	Taloudellisten resurssien hankintaa ajoneuvohistorian tallennustyöhön.

3.5. Mobilia

Mobilian hallussa on Suomen suurin yksittäinen kantakorttiarkisto. Arkistossa on kortteja noin 512 000 kpl ja arkistotilat sijaitsevat Kangasalalla Pirkanmaalla. Rekisterikortteja on arkistossa 1920-luvulta 1970-luvulle saakka. Arkisto on järjestetty pääsääntöisesti laatu- ja merkkikohtaisesti. Kortteja arkistosta etsitään noin 2–3 kertaa viikossa. Joitain merkkejä pyritään jatkossa järjestämään malleittain, valmistenumeroittain ja vuosimalleittain. Tietojen hakeminen tapahtuu siis manuaalisesti merkin, valmistenumeron, rekisteritunnuksen tai omistajan mukaan. Ennen vuotta 1929 rekisteröidyistä ajoneuvoista löytyy tiedot Hämeen maakunta-arkistosta.

KYSYMYS	VASTAUS:
Alue:	Entinen Hämeen lääni
Säilytyspaikka:	Mobilian arkisto
Yhteyshenkilö:	Eve Juhkam
Puhelinnumero:	040 900 6657, vaihde (03) 3140 4000
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Tampereen Seudun Mobilistit/Hämeen läänin hallitus
2. Kantakorttien määrä/arkistoyksiköiden määrä?	n. 512 000/1
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja?	1920–1970-l.
KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kantakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Arkistotiloissa laatikoissa.

4.1. Paloturvallisuus, kosteus-olosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	Lämpötila 16–20 astetta, kosteus 30–50 rh %, murto- ja palohälytys, palo-ovet
4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista? –	
TIETOJEN HAKU	
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty? (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)	Pääsääntöisesti laatu- ja merkkikohtaisesti; osittain malli-, valmistenumero ja käyttöönottovuosikohtaisesti.
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?	Manuaalihakua, minim tiedot: merkki ja valm. no tai rek.tunnus tai omistaja
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?	Ajanvarauksella paikanpäällä omatoiminen haku tai puhelimella/sähköpostilla maksullinen tietopalvelu.
5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?	Keskimäärin n. 2-3 kertaa viikossa.
TULEVAISUUS	
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäytäntöön?	Mahdollisuuksien mukaan lisäjärjestelyä malleittain, valmistenumeroittain ja vuosimalleittain.
7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kantakorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?	–

3.6. Mikkelin Mobilistit ry

Vuonna 1995 siirrettiin Mikkelin Mobilisteille alun perin Mikkelin lääninhallitukselta saatu kortisto vuosilta 1922–1945 (LIITE 7). Osa korteista jäi kuitenkin Itä-Suomen lääninhallituksen arkistoon ja sieltä löytyvät osa korteista vuosilta 1958–1973. Korteja on lääninhallituksen tiloissa noin 61 800 kpl.²⁵ Mikkelin Mobilistien hallussa on kantakortteja vuosilta 1924–1968. Korteja on arviolta noin 50 000 ja niitä säilytetään vanerisissa laatikoissa arkistihuoneessa. Mikkelin Mobilistit ovat siirtäneet osittain kortistonsa tietokantaan, mutta tallennustyö on vasta alkuvaiheessa. Tietokantana on käytetty Excel-taulukko-ohjelmaa. Korteja voi tiedustella puhelimitse tai sähköpostilla ja tiedusteluja tulee viikoittain. Autot

²⁵ Itä-Suomen lääninhallituksen Moottoriajoneuvokortisto-muistio 27.11.2008

löytyvät rekisterinumeron perusteella sekä osittain valmistenumeraalla. Moottoripyöräkortit löytyvät valmistenumeron mukaan. Mikkelin Mobilistien toiveena on saada kortit tallennettua jatkossa ATK:lle. He toivoivat, että kaikille olemassa oleville kantakorteille olisi järjestetty keskitetty säilytyspaikka, mutta arvelivat sen olevan käytännössä mahdotonta toteuttaa.

KYSYMYKSET	VASTAUKSET:
Alue:	Vanhan Mikkelin läänin alueet
Säilytyspaikka:	Mikkelin Mobilistien halli, Mikkelä
Yhteyshenkilö:	Olavi Valkonen
Puhelinnumero:	0400 543 685
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Mikkelin lääninhallitukselta Päijät-Hämeen Mobilisteille ja sieltä Mikkelin Mobilisteille.
2. Kantakorttien määrä/arkistoyksiköiden määrä?	Noin 20 hyllymetriä laatikoissa, jokaisessa satoja kortteja.
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja?	1924–1968
KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kantakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Kortit vanerisissa laatikoissa, joita säilytetään erillisessä lukitussa arkistihuoneessa kerhon hallilla.
4.1. Paloturvallisuus, kosteusolosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	Teräsbetoni halli, väliseinät gyprockia. Tasainen lämpö ja kosteus.
4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista?	Ennen sotia olevat ajoneuvot excel-tilukko-ohjelmassa. Arviolta 5–10 %.
TIETOJEN HAKU	
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty? (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)	Moottoripyörät merkeittäin ja vuosimalleittain. Autot rekisterinumeron mukaan.
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?	Autot rekisterinumerolla vuoteen -39 myös valmistenumeraalla. Moottoripyörät valmistenumeraalla.
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?	Puhelimella tai sähköpostilla.

5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?	Viikoittain.
TULEVAISUUS	
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäyttöön?	Saada kortit ATK:lle.
7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kantakorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?	Keskitetty säilytys olisi ihanne, mutta käytännössä se lienee liki mahdotonta. Korttien selaus vie julmasti aikaa (eikä käytännössä löydä yhtään).

3.7. Vaasan Veteraaniautoseura r.y.

Vaasan Veteraaniautoseuran arkistossa on yli 350 000 korttia. Kantakorttikyselyistä vastaa Pauli Niemiharju. Arkistosta löytyvät rekisterikortit vuosilta 1929–1974. Alkuperäiset, vuosilta 1922–1929, löytyvät maakunta-arkistosta. Kortit on siirretty suurilta osin sähköiseen muotoon lukuun ottamatta traktoreita ja perävaunuja. Ja tiedot löytyvät rekisterinumeron mukaan numerojärjestyksessä. Kortteja etsitään n. 50–80 kertaa vuodessa eli keskimäärin viisi kertaa kuussa. Tulevaisuudessa kortisto muuttuu uusiin arkistointitiloihin, jotka ovat parhaillaan rakenteilla.

KYSYMYS	VASTAUS:
Alue:	Vanha Vaasan lääni, myös Keski-Suomen lääniä.
Säilytyspaikka:	Vaasa
Yhteyshenkilö:	Pauli Niemiharju
Puhelinnumero:	0400 905 305
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Vaasan Läänin hallitus
2. Kantakorttien määrä/arkistoyksiköiden määrä?	Noin 350 000 korttia
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja?	1929–1974 tiedot löytyvät meidän tietokoneelta, 1922–6/1929 alkuperäiset maakunta-arkistossa.

KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kantakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Tällä hetkellä muuttolaatikoissa.
4.1. Paloturvallisuus, kosteusolosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	–
4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista?	On. Traktorit ja perävaunut eivät ole vielä. X+mdb. Microsoft Access 2.0. 194000.
TIETOJEN HAKU	
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty? (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)	Rekisterinumerojärjestys, esim. VA–1–999. VB–1–999 jne.
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?	Merkki, valmistenumero, rekisterinnumero. Valmistenumero tärkein, ennen vuotta 1958 rekisteröidyistä moottorinnumero.
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?	Kopioidaan tarvittaessa.
5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?	Noin 50–80 kertaa vuodessa.
TULEVAISUUS	
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäytäntöön?	Uudet arkistointitilat tekeillä. Nykykäytäntö toimiva.
7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kantakorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?	–

3.8. Keski-Suomen Mobilistit ry.

Keski-Suomen Mobilistit ei pystynyt antamaan tarkkaa kantakorttien määrää, mutta arkistoyksiköitä heillä on 100 laatikkoa ja niitä säilytetään Äänekoskella kunnan arkistotilassa. Rekisterikortteja löytyy vuosilta 1920–1973. Tiedostoja ei ole vielä siirretty sähköiseen muotoon lukuun ottamatta Suomen Linja-autohistoriallisen Seuran linja-autoja, jotka ovat tietokoneelle tallennetussa muodossa. Kantakorteista löytyvät tiedot merkin, mallin ja runkonumeron mukaan ja tiedot saa puhelimitse tai paikan päälle tulemalla. Tietoja haetaan

noin 20 kertaa vuodessa. Keski-Suomen Mobilistien suunnitelmiin kuuluu tulevaisuudessa tietojen sähköiseen muotoon siirtäminen.

KYSYMYS	VASTAUS:
Alue:	Keski-Suomen Mobilistit ry
Säilytyspaikka:	Äänekoski
Yhteyshenkilö:	Pekka Salonen
Puhelinnumero:	040 528 2691
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Jyväskylän Lääninhallitus
2. Kantakorttien määrä/ arkistoyksiköiden määrä?	100 laatikkoa
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja? 1920–1973	
KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kantakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Kortit laatikossa, hyllyissä, toiminut kunnan arkistotilana.
4.1. Paloturvallisuus, kosteus-olosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	Betoniseinät, palo-ovi
4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista?	Ei ole tietokoneella lukuunottamatta linja-autoja. Linja-autohistoriallinen Seura.
TIETOJEN HAKU	
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty? (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)	Ajoneuvoittain, merkeittäin. Osa runkonumerojärjestyksessä (moottoripyörät).
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?	Merkki, malli, runkonumero.
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?	Parhaiten puhelimella tai paikanpäälle tulemalla.
5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?	Tarvittaessa noin 20 hakua/vuosi.
TULEVAISUUS	
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäytäntöön?	Parempien laatikoiden hankinta ja oikeanlaiset välilehdet.

7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kankorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?	
	Mahdollinen tietokoneelle siirtäminen.

3.9. SA-HK:n Savon kerho r.y.

SA-HK:n Savon kerho sai Kuopion lääninhallitukselta vuosilta 1968–1973 rekisteristä poistettujen autojen kortiston.²⁶ SA-HK:n Savon kerholta löytyy kankortteja n. 60 000 kappaletta. Kerholle ne on saatu Kuopion lääninhallitukselta ja niitä säilytetään Kuopion Automuseon tiloissa. Kortit ovat vuosilta 1930–1970 ja ne on järjestetty merkeittäin ja malleittain. Kankorttitiedusteluja tehdään puhelimitse 1–2 kertaa/kk ja yhteyshenkilönä toimii Hannu Tirkkonen. SA-HK:n Savon kerho ei ole siirtänyt arkistoa sähköiseen muotoon, eikä sen suhteen heillä ole tulevaisuuden suunnitelmia.

KYSYMYK	VASTAUS:
Alue:	Pohjois-Savo
Säilytyspaikka:	Puistokatu 22, Kuopio
Yhteyshenkilö:	Hannu Tirkkonen
Puhelinnumero:	(017) 382 5206
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Kuopion lääninhallitukselta
2. Kankorttien määrä/ arkistoyksiköiden määrä?	Korttien määrä 102 ltk:a, laatikon paino n. 9 kg, n. 60 000 kpl
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja?	Vuosilta 1930–1970
KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kankorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Laatikossa, tiilirakennus
4.1. Paloturvallisuus, kosteus- olosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	Lämmitys sähköllä, kuiva huone

²⁶ Itä-Suomen lääninhallituksen Moottoriajoneuvokortisto-muistio 27.11.2008

4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista? Ei ole.	
TIETOJEN HAKU	
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty? (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)	
	Merkeittäin, malleittain, valmistusnumeron mukaan
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?	
	Edellä mainitut
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?	
	Puhelimitse
5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?	
	Tarvittaessa n. 1–2 kertaa/kk
TULEVAISUUS	
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäytäntöön?	
	Ei suunnitelmia
7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kantakorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?	
	Ei toivomuksia

3.10. Pohjois-Karjalan Autobiilikerho r.y.

Pohjois-Karjalan Autobiilikerho sai haltuunsa vuonna 1978 Pohjois-Karjalan lääninhallituksen pitämän kortiston.²⁷ Pohjois-Karjalan kantakortteja säilytetään Automuseo Myllyn Vanhat Autot -museossa Ylämyllyssä. Kantakortteja on kertynyt useita tuhansia kappaleita ja ne on saatu Pohjois-Karjalan maakunta-arkistolta ja lääninhallitukselta. Kortit ovat kutakuinkin vuosilta 1925–1973. Niitä säilytetään lääninhallitukselta saaduissa alkuperäisissä peltirummuissa ja osaa säilytetään arkistokaapissa pahvilaatikoissa. Kortteja voi tiedustella puhelimitse, tekstiviestillä sekä sähköpostilla. Yhteyshenkilönä toimii Harri Kortelainen. Pohjois-Karjalan Autobiilikerho ei ole vielä siirtänyt kortteja sähköiseen muotoon, mutta se kuuluu tulevaisuuden suunnitelmiin.

KYSYMYS	VASTAUS:
Alue:	Pohjois-Karjala

²⁷ Itä-Suomen lääninhallituksen Moottoriajoneuvokortisto-muistio 27.11.2008

Säilytyspaikka:	Pohjois-Karjalan Autonomiilikerho/Museo, Ylämylly, osa vanhimmista korteista on Pohjois-Karjalan maakunta-arkiston hallussa 1900 alku–1920-luvun kalustosta.
Yhteyshenkilö:	Harri Kortelainen
Puhelinnumero:	0400 670 727
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Maakunta-arkistosta/lääninhallitukselta
2. Kantakorttien määrä/arkistoyksiköiden määrä?	Useita tuhansia kappaleita
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja?	n. 1925–1973
KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kantakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Osa lääninhallituksen alkuperäisissä peltirummuissa, osa arkistokaapissa pahvilaatikoissa, joissa on kannet.
4.1. Paloturvallisuus, kosteusolosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	Normaali huonetila, joka on talvisin viileä, tila on liiketunnistimin vartioitu/hälyt!
4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista?	Ei ole sähköisessä muodossa.
TIETOJEN HAKU	
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty? (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)	Henkilöautot, traktorit, kuorma-autot, linja-autot ja moottoripyörät. Merkeittäin/vuosimalleittain.
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?	Merkki, malli, vuosimalli, runkonumero ja jos on erikoistunnuksia.
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?	Puhelin, tekstiviesti ja sähköposti
5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?	Tarvittaessa
TULEVAISUUS	
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäytäntöön?	Tavoitteena saada kortit sähköiseen muotoon (skannaus ja tietokanta)
7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kantakorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?	Selvittää tukimahdollisuudet, saattaa kortit sähköiseen muotoon.

3.11. Oulun Seudun Mobilistit ry.

Toiseksi suurin yksittäinen arkisto on Oulun Seudun Mobilistien halussa Oulun automuseossa Oulussa. Museon arkistosta löytyy kankakortteja noin 312 200 kpl, joista osa on tallennettu rekisterikirjoihin. Arkiston vanhimmat kortit ovat vuodesta 1922 lähtien vuoteen 1973 saakka. (Kirjoissa on kankakortit vuosilta 1922–1929). Oulun Seudun Mobilistien arkistosta vastaa Lauri Myllylä. Osa korteista, n. 17 % on tallennettu nytemmin sähköiseen muotoon. Kankakorttien tiedot on järjestetty rekisteristä poistamisvuoden mukaan rekisterinumeroiden aakkosjärjestyksessä. Tietoja haetaan arkistosta useita kertoja viikossa ja niiden hakemiseen tarvitaan mm. rekisterinnumero, valmistenumero, ensimmäinen tai viimeinen omistaja, paikkakunta, merkki ja malli. Tulevaisuudessa kankakorttien säilytyspaikan paloturvallisuutta yritetään parantaa ja niiden sähköistä tallentamista pyritään jatkamaan tehostetusti.

KYSYMYS	VASTAUS:
Alue:	Oulun lääni
Säilytyspaikka:	Oulun automuseo
Yhteyshenkilö:	Lauri Myllylä
Puhelinnumero:	0400 292 777
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Oulun lääninhallitukselta 17.11.1977, Oulun maakunta-arkistosta 23.11.1977
2. Kankakorttien määrä/ arkistoyksiköiden määrä?	Kankakortteja n. 310 000 kpl + n. 2200 ajoneuvoa rekisterikirjoissa. Arkistolaatikoita 174 kpl, kirjoja 8 kpl.
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja?	Kortteja 15.7.1922–vuoteen 1973. Kirjoissa 15.7.1922–16.3.1929
KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kankakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Automuseon ullakkohuoneessa hyllyissä arkistolaatikossa.
4.1. Paloturvallisuus, kosteus- olosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	Varastohuone on verhoiltu gyproc-kipsilevyllä. Tila on kuiva. Museolla on murtohälytyslaitteet.

4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista?	Sähköiseen muotoon on tallennettu n. 52 000 kpl (n. 17 %). Microsoft Access.
TIETOJEN HAKU	
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty? (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)	Rekisteristäpoistamisvuoden mukaan rekisterinumeroiden aakkosjärjestyksessä.
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?	Rekisterinumero, valmistenumero, ensimmäinen tai viimeinen omistaja, paikkakunta, merkki ja malli.
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?	Puhelimitse, sähköpostilla tai kirjeellä.
5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?	Useampi kerta viikossa.
TULEVAISUUS	
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäytäntöön?	Paloturvallisuutta tulee parantaa. Sähköistä tallentamista pyritään tehostamaan.
7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kantakorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?	Säilytys kerhojen toimesta ja hallinnassa. Toivomme rahoitusta sähköiseen muotoon tallentamiseen.

3.12. Lapin Mobilistit ry.

Lapin Mobilistien hallussa on kantakortteja noin 49 500, joista moottoripyörien osuus on 22 000 kpl. Kortit ovat 1920–1970-luvuilta. Kantakortit on järjestetty rekisterinumeron mukaan. ja niitä voi tiedustella puhelimitse rekisterinumeron, alustannumeron tai moottorinumeron mukaan. Yhteyshenkilönä toimii Lauri Seppänen. Kyselyjä tehdään noin 10 vuodessa. Moottoripyörät on osittain sähköisessä muodossa ja ne on tallennettu Microsoft Access -muodossa. Muut kortit on säilötty laatikoihin kellariin. Lapin Mobilisteilla ei ole mitään suunnitelmaa korttien varalle tulevaisuudessa.

KYSYMYS	VASTAUS:
Alue:	Lapin lääni
Säilytyspaikka:	Rovaniemi

Yhteyshenkilö:	Lauri Seppänen
Puhelinnumero:	040 761 5535
1. Keneltä/mistä arkisto on saatu?	Lääninhallitukselta – Lauri Myllylä, Haukipudas
2. Kantakorttien määrä/ arkistoyksiköiden määrä?	62 laatikkoa, noin. 49 500, moottorikortteja on 22 000
3. Miltä aikaväliltä arkistossanne on rekisterikortteja?	1920–1970, enimmäkseen 1965 vuoden loppuun
KORTTIEN SÄILYTYS	
4. Miten kantakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty ja missä tiloissa (esim. mapissa, laatikossa kellarissa ym.)?	Laatikoissa kellarissa, lämpimässä
4.1. Paloturvallisuus, kosteus- olosuhteet, ym. turvallisuustekijät?	Puutalossa, kallion päällä, hyllyissä
4.2. Onko tiedot lisäksi tallennettu sähköiseen muotoon? Jos on, niin mihin muotoon ja millä ohjelmalla? Kuinka suuri osuus korteista?	Moottoripyöriä on tietokoneella. 6300 jäljellä, ehkä 2000. Microsoft Access
TIETOJEN HAKU	
5. Minkä mukaan kantakortit on järjestetty? (esim. henkilöautot, kuorma-autot, merkeittäin aakkosjärjestyksessä)	Rekisterinumerojärjestyksessä.
5.1. Mitä tietoja tarvitaan hakemiseen? Hakusanat?	Rekisterinnumero tai alustan numero, moottorin numero
5.2. Miten kantakortin tarvitsija voi pyytää tietoja, paikalle tulemalla tai puhelimitse?	Puhelin
5.3. Kuinka usein kortteja etsitään arkistosta?	Nykyään harvemmin (10/v). Nyt on 5 etsintää. 2 löytyi.
TULEVAISUUS	
6. Mitä suunnitelmia on jatko-säilytyksestä ja -käsittelystä verrattuna nykykäytäntöön?	Ei mitään suunnitelmaa. Moottorikorteissa on. Merkki, rekisterinnumero, valmistenumero. En ole kuullut, että muilla on näitä kortteja.
7. Mitä toivomuksia on SA-HK:n hallitukselle kantakorttien säilyttämisen tai taltioinnin osalta?	—

4. Yhteenveto ja tulevaisuuden suunnitelmat hankkeen kehittämiseksi

Alkuperäiset kantakortit on saatu SA-HK:n kerhojen haltuun lääninhallituksilta, maakunta-arkistoilta, aluehallintovirastoilta ja autorekisterikeskukselta. Kantakorttien määrä vaihtelee useista tuhansista noin 500 000 kpl:een. Kaiken kaikkiaan kantakortteja on säilyneenä ja arkistoituna noin kaksi miljoonaa kappaletta hajautettuna 11 eri arkistoon. Myös Viipurin maakunta-arkistolla on hallussaan iso arkisto kantakortteja entisen Viipurin läänin ajoneuvoista.

Suomessa isoin kantakorttiarkisto on Mobilian arkistotiloissa. Ihan kaikki kortin haltijat eivät tarkkaa kantakorttien määrää pystyneet määrittelemään. Valtaosa korteista on 1920–1970 luvuilta. Kantakortteja löytyy muutamia myös vuodelta 1983, mutta ne ovat koekilpiä koskevia tietoja.

Kantakorttien säilytys ja varastointi on järjestetty pääsääntöisesti hyvin paloturvallisuus ja kosteusolosuhteet huomioiden. Myös hälytyslaitteet ovat murren varalta joissain tiloissa suojaamassa kortistoa. Kortteja säilytetään yleensä erilaissa laatikoissa, hyllyissä, peltirummuissa, arkistokaapeissa sekä koteloissa. Yli puolet (63 %) kantakorttien haltioista ovat aloittaneet kantakorttien tallentamisen johonkin tietokantaan. Pääsääntöisesti tallennukseen on käytetty Microsoft Access -tietokantaa. Tallennustyö tuntuu olevan kuitenkin muutamaa kerhoa lukuun ottamatta vasta alkuvaiheessa, sillä monet ilmoittivat tallennettuna olevan keskimäärin vasta 5–25 % kaikista kantakorteista.

Kantakorttien etsintään tarvittavat tiedot vaihtelevat säilytyksestä vastaavan tahon mukaan. Osalla kortit ovat järjestetty ajoneuvolajeittain ja merkeittäin ja osa runkonumeron mukaisessa järjestyksessä. Osalla kortit on järjestetty merkeittäin ja vuosimalleittain myös valmistenumeroa apuna haussa käyttäen. Useimmat ovat kuitenkin käyttäneet rekisterinumeroa ajoneuvojen järjestykseen saattamiseen. Apuna haussa toimii myös omistajan nimi, valmistenumero sekä käyttöönottovuosi ja rekisteristä poistovuosi. Myös keinot tietojen saamiseksi vaihtelevat. Useimmiten tiedot vanhoista ajoneuvoista saa soittamalla tai sähköpostilla tiedustelemalla. Alle puolet ilmoitti, että paikanpäälle voi myös tulla, joskin se on suotavaa vasta erikseen sovittaessa. Yksittäisiä tiedustelutapoja olivat myös tekstiviesti ja kirjeet. Kantakortteihin kohdistuvia tiedusteluja tehdään keskimäärin 5 kertaa kuussa. Tiedustelut vaihtelevat kerran kuussa tehtävistä tiedusteluista noin 10 kertaa kuussa tehtäviin tiedusteluihin.

Kantakorttien säilytystä koskeviin tulevaisuuden suunnitelmiin kuuluivat parempien säilytyslaatikoiden ja välilehtien hankinta sekä tietojen ATK:lle saattaminen. Osa oli rakentamassa uusia arkistointitiloja kantakorteille sekä miettimässä paloturvallisuuden parantamistoimenpiteitä. Myös lisäjärjestelyjen tekemistä mietittiin, jotta tietojen haku sujuisi paremmin. Toivomuksia SA-HK:n hallitukselle esitettiin rahoitus ja muun tallennusavustusten muodossa, jotta kantakorttien tiedot saataisiin yhdenmukaisesti siirrettyä tietokoneelle. Myös keskitettyä säilytyspaikkaa toivottiin sekä taloudellisten tukimahdollisuuksien selvittämistä.

SA-HK kannustaa aluekerhoja maakunnan liikennehistorian ja perinteen tallennukseen. Merkittävää olisi, jos läänikohtaiseen jakoon perustuvat kantakorttitiedot olisivat mahdollisimman helposti maakunnan tutkijoiden ja harrastajien saatavissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt päätöksen perinneajoneuvorekisterin perustamisesta. Mobilia ja alan harrastusjärjestöjen neuvottelukunta selvittävät yhdessä rekisterin perustamismahdollisuutta sekä toimintaperiaatetta ja tavoitteita. Rekisteriin hakeutuvien ajoneuvojen käyttöhistoria täytynee pystyä dokumentoimaan mahdollisimman tarkasti ja lueteltavasti. Kantakortisto yksilöi ajoneuvojen käyttöajan ja käyttöolosuhteen, myös näiden tietojen vaivaton saatavuus palvelisi maakunnallista tieliikennehistorian tutkimusta.

Automobiiliharrastuksen kannalta materiaalin tutkiminen on hankalaa tällä hetkellä, koska kortistot ovat hajallaan ympäri Suomea monessa arkistossa ja monessa muodossa sekä paperisessa että tietokoneelle tallennettuina. Paras kehityssuunta olisi vanhojen kantakorttien tietomateriaalin keskittäminen yhteiseen tietokantaan. Käytetyin muoto lienee Access-tietokanta, johon loput kortit olisi hyvä tallentaa. Myös alkuperäiset kantakortit tulisi kuitenkin säilyttää ja arkistoida asianmukaisesti. Korttien siirtämistä ja arkistointia 2–4 suurimpaan arkistoon voisi mahdollisesti tiedustella mm. Mobiliasta, Oulun Automuseolta, Kymen Mobilisteilta ja Vaasan Veteraaniautoseuralta, jolla on uudet arkistointitilat tekeillä. Näillä isoimmilla arkistoilla voisi olla parhaimmat mahdollisuudet ja edellytykset kantakorttien yhteneväiselle säilytykselle ja yhteiselle sähköiselle tallennukselle.

Selvitystyö Viipurin läänin kantakorttiarkistosta tulee myös jatkumaan vuonna 2011.

Yhteistyötä luovutetun alueen tietokannan tallentumisesta jatketaan Mobilian ja Museoviraston kanssa.

LÄHDELUETTELO

Höyryautosta puukaasuun – Viipurin läänin autoja ja autoilijoita.

Pertti Kolari, Juha Varis, 2006

Itä-Suomen lääninhallituksen Moottoriajoneuvokortisto-muistio 27.11.2008

Läänin hallitusten 1922–1965 ylläpitämät ajoneuvojen kankortistot.

Mobilia säätiön museonjohtajan Kimmo Levän lausunto 26.10.2009

Pertti Kolarin kirje SA-HK:n puheenjohtajalle Simo Pyykköselle

Raportti ajoneuvorekisteröintitiedoista Suomessa ennen vuotta 1966,

Jarkko Piiparinen, 30.11.2000

Raportti Viipurissä säilyneistä kankorteista

Yrjö Kaasalainen, 15.9.2010

SA-HK:n kyselylomakkeet

Viipurin läänin autoluettelo

Pertti Kolari, 2009

Puhelinhaastattelut:

Lauri Myllylän puhelinhaastattelu 20.4.2011

Mikkelin Mobilistien kankorteista vastaavan Olavi Valkosen puhelinhaastattelu 20.4.2011

Rauli Ahon haastattelu 21.4.2011

Simi Pyykkösen haastattelu 10.2.2011. (Hän oli mukana talkoolaisena, kun kortisto Hämeen läänin hallituksen tiloista siirrettiin.)

Yrjö Kaasalaisen puhelinhaastattelu 5.1.2011

Sähköpostikirjeenvaihto:

Mauno Hirvisen sähköpostiviesti 20.4.2011

www-sivut:

<http://www.sahk.fi/kantakortit.htm>, teksti: Lauri Myllylä

<http://yhdistykset.ekarjala.fi/e-kvajon/ekva.htm>

LÄÄNIN HALLITUSTEN 1922 – 1965 YLLÄPITÄMÄT AJONEUVOJEN KANTAKORTISTOT

Valtakunnallinen ajoneuvojen rekisteröinti aloitettiin Suomessa vuonna 1922. Vuosina 1922-1929 rekisteröinnit kirjattiin lääninhallituksien toimesta ns. rekisteröintikirjoihin. Tämän jälkeen siirryttiin ns. kantakortteihin, jotka olivat käytössä Autorekisterikeskuksen perustamiseen saakka vuoteen 1968. Vuoden 1968 uudistuksen jälkeen kantakorteista luovuttiin ja siirryttiin kokonaisuudessaan ATK-pohjaisiin järjestelmiin, joiden ylläpidosta vastaa tällä hetkellä Ajoneuvohallintokeskus.

Rekisteröintikirjat ovat säilytyksessä maakunta-arkistoissa. Kantakorttien osalta tilanne on sekalainen. Lääninhallituksia velvoitettiin säilyttämään rekisteröintikortit vain kymmenen vuoden säilytysajan. Tämän jälkeen lääninhallituksilla oli mahdollisuus hävittää aineisto. Näin ehti joissakin lääninhallituksissa tapahtua.

Suomen Autobiili-Historiallinen Klubi ry:n jäsenyhdistykset suorittivat 1970 – 80 luvuilla vapaaehtoistyönä monen lääninhallituksen korttien pelastamisen. Esim. Tampereen Mobilistit ry pelasti, esikäsitteli ja tallensi talkootyönä Hämeen Läänin kantakortiston. Tämä kortisto on luovutettu Mobiliaan ja käsittää tiedot noin 400 000 ajoneuvosta.

Tieliikennehistorian tutkimuksessa kortistot muodostavat erään keskeisen osan. Historiantutkijat, liikennehistorian kirjoittajat ja tieliikenteen harrastusjärjestöt käyttävät tätä Mobilian arkistoa aktiivisesti. Arkistosta löytyy kattavasti yksilöityjä tietoja auto- ja moottoripyöräkannasta, ajoneuvojen käyttötarkoituksesta, käyttöajasta ja käyttöolosuhteista. Kortistoista saatava tieto on Suomen tieliikennehistorian tutkimisen perusmateriaalia

SA-HK ry on esitellyt Mobiliaalle alustavan suunnitelmansa kartoittaa, yksilöidä ja luetteloida jäsenkerhoille tallentuneet eri läänien kantakorttimäärät. Ennakkoarvion mukaan noin 65 – 70 % vuosien 1922 -1965 kantakorttimäärästä on pelastettu, yhteensä noin 1,2 – 1,5 miljoonaa korttia. SA-HK:n tavoite on kortistotietojen saattaminen helposti tutkijoiden ja historian harrastajien saataville. Kortistosta pystytään tarkentamaan ja yksilöimään mm. perinneajoneuvojen omistaja- ja käyttötiedot.

Suunnitelmaa toteutettaessa Mobilia voi tarvittaessa olla SA-HK:n tukena, antaen toimintaohjeita päätettäessä toimintatavasta, tavoitteista, säilytysvaatimuksista ja aikataulusta.

Mobilian valtakunnallisen tehtävän näkökulmasta SA-HK:n pyrkimykset vuosien 1929-1965 (1968) rekisteröintikorttien säilymisen varmistamiseen ja käytettävyyden parantamiseen ovat erittäin tärkeitä. Toivomme, että SA-HK:n esittämät hankkeet em. tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niiden hankkeiden joukossa, johon avustuksia suunnataan vuonna 2010.

Annan mielelläni lisätietoa kankorttien merkityksestä sekä Mobilia ja SA-HK:n ja sen jäsenjärjestöjen ylläpitämien automuseoiden yhteistyöstä.

Ystävällisesti

Kimmo Levä
museonjohtaja

Kuva kantakortin sivuista.

[illegible]

VALTIONARKISTO

ARK:n KD n:o Ha 1186/11-77/12.10.77

Helsinki 29.9.1977

No 97-35-77

Vlles Suomen Autobiili-Historiallisen Klubin kirje valtionarkistolle 29.8.1977

Asia Ajoneuvorekisterikorttien tallettaminen Suomen Autobiili-Historiallisen Klubin paikalliskerhojen haltuun

Lähetetään edelleen ARK:n toimistoille ja jaostoille sekä katsastustoimipaikoille tiedoksi.

Johtaja

Jouko Kiiskinen

Lääninhallituksille

Valtionarkisto on Hämeen lääninhallitukselle 25.3.1977 osoittamassaan kirjeessä (n:o 97-35-77) antanut suostuksensa siihen, että lääninhallituksen arkistoon kuuluva moottoriajoneuvorekisterin kortisto, jonka liikenneministeriö päätöksellään 18.6.1973 on määrännyt lakkautettavaksi, voidaan tallettaa Suomen Autobiili-Historiallisen Klubin Tampereen Kerho r.y:n haltuun. Tämän johdosta Suomen Autobiili-Historiallinen Klubi ry on pyytänyt viitekirjeessään, että kaikille lääninhallituksille annettaisiin vastaava lupa luovuttaa rekisteristä poistettujen ajoneuvojen kortit ko. klubin paikalliskerhojen haltuun.

Tämän johdosta valtionarkisto ilmoittaa suostuvansa siihen, että ennen 1.1.1966 rekisteröityjen ajoneuvojen kortisto samoin kuin muita ajoneuvoja koskevat lääninhallituksessa kaksoiskappaleina olevat rekisterikortit, siltä osin kuin niitä ei annettujen ohjeiden mukaan vielä ole hävitetty, saadaan toistaiseksi tallettaa Suomen Autobiili-Historiallisen Klubin paikalliskerhojen haltuun seuraavilla ehdoilla:

Kortistot säilytetään yhtenä kokonaisuutena alkuperäisessä järjestyksessään eikä niitä luovuteta sivullisille.

- Uuden säilytyspaikan osoite sekä kortistosta vastaavan henkilön nimi, osoite ja puhelinnumero on heti siirron tapahduttua ilmoitettava autorekisterikeskukselle ja asianomaiselle maakunta-arkistolle. Samoin on ilmoitettava näitä asioita koskevat muutokset.
- Tutkijat saavat käyttää kortistoja ainoastaan kerhojen tarkoitukseen osoittamissa tiloissa ja kerhojen toimihenkilöiden valvonnassa.
- Autorekisterikeskuksella, lääninhallituksilla ja poliisiviranomaisilla on oikeus saada kortteja lainaksi myös so. virkapaikoille.
- Mikäli kerho lopettaa toimintansa tai kortisto käy sen toiminnan kannalta tarpeettomaksi, on asiasta ilmoitettava valtionarkistolle, joka antaa ohjeet sen hävittämisestä tai mahdollisesta siirtämisestä maakunta-arkistoon.

Edellä mainittuihin kerhoille talletettaviin kortistoihin luetaan myös ne ennen vuotta 1932 rekisteröityjen ajoneuvojen kortit, jotka valtionarkisto jo aikaisemmin on määrännyt talteen otettaviksi (valtionarkiston kirje lääninhallituksille 25.7.1973).

Valtionarkistonhoitaja

Toivo J. Paloposki
Toivo J. Paloposki

Arkistoneuvos

Alpo Salmela
Alpo Salmela

TIEDOKSI: Autorekisterikeskus
Maakunta-arkistot
Suomen Autobiili-
Historiallinen Klubi ry

AS/AR

SUOMEN AUTOMOBILI-HISTORIALLINEN KLUBI
-FINLANDS AUTOMOBIL-HISTORISKA KLUBB ry

Museovirasto
Kehittämisyksikkö

MOOTTORIAJONEUVOKORTISTOT

Lääninhallitukset tallensivat tiedot tieliikenneajoneuvoista rekisteröintikirjoihin ja käsikortistoon 1922 -65. Valtionarkisto antoi 29.9.1977 kirjeellään 97-35-77 suostumuksen siihen, että hävitettäväksi määritelty käsikortisto, moottoriajoneuvojen kantakortit, voitiin luovuttaa Suomen Autobiili-Historiallinen Klubi ry:n tallennettavaksi. Mielestämme kortistosta saatu tieto on ollut tieliikennehistorian tutkimisen ja tallentamisen perusmateriaalia.

- SA-HK:n jäsenkerhot ovat vuosina 1977 – 85 pystyneet tallentamaan 50 – 70 % kantakortiston kokonaismäärästä. Esim. Tampereen Mobilistit ry, pelasti, tallensi ja esikäsitteli Hämeen Läänin kortiston, noin 400.000 kpl. Kortisto on luovutettu Tiemuseo Mobilialle ja on nyt asianmukaisesti luetteloitu. Valtaosa pelastetusta kortistosta on tallennettu SA-HK:n jäsenyhdistysten ylläpitämien kuuden automuseon arkistoihin.
- Lakkautettujen lääninhallitusten varastoissa on vielä osia kantakortistosta. Ajoneuvotietojen lisäksi kortisto käsittää tietoja mm. linjaliikenteen aikatauluista ja erikoiskuljetusten luvista. SA-HK ry on Mobilian kautta ilmoittanut halunsa pelastaa ja tallentaa vielä säilytyksessä olevat kortistot.
- Entisiä lääninhallitusten kiinteistöjä suunnitellaan myytäväksi. Kansallisarkiston kanta lakkautettujen läänien arkistojen purkamiseksi on: ”Asiakirjat, joita arkistolaitos ei ole määrännyt pysyvästi säilytettäväksi, tulee hävittää” Sisäasianministeriön päätöksellä vuodelta 1982, kortistot ” – saadaan hävittää lääninhallituksen harkinnan mukaan” Mielestämme säilyneet kantakortiston osat ovat tuon hävityshukan alaisia.

Tiedustelemme Museoviraston kantaa kantakortiston merkityksestä tieliikenteen historian ja perinteen tallentamisessa.

Tiedustelemme myös, onko Museovirasto tietoinen jäljellä olevien kortistojen hävittämispäätöksestä ja onko viraston kanta hävittämispäätöksen mukainen.

Yhdistyksemme, maan vanhimpana ja laajimpana alan järjestönä, kokee haasteena kortiston pelastamisen ja säilyttämisen. Mielestämme se on Suomen tieliikennehistorian arvokkain tallennettava tietolähde.

Yhteistyöterveisin
Suomen Autobiili-Historiallinen Klubi ry

Simo Pyykkönen, hallituksen puheenjohtaja, - lisätiedot 0400-859554

Liiteenä esite, josta ilmenee SA-HK:n automuseot ja paikalliskerhot.

MUSEOVIRASTO / MUSEIVERKET

PVM / DATUM

23.12.2009

DNRO / DNR

51/004/2009

Suomen automobiili-historiallinen klubi ry
Simo Pyykkönen
PL 422
00101 Helsinki

VIITE / REFERENS

Lausuntopyyntönne 29.10.2009

ASIA / ÄRENDE

Moottoriajoneuvokortistojen säilyttäminen

Olette pyytäneet kirjeellä Museovirastoa ottamaan kantaa moottoriajoneuvojen kantakortistojen merkitykseen tieliikenteen historian ja perinteen tallentamisessa sekä kantakortistojen säilyttämiseen.

Museovirasto ei ole ollut tietoinen jäljellä olevien kortistojen hävittämishuhtasta lääninhallitusjärjestelmää purettaessa. Moottoriajoneuvojen rekisteröintitietoja sisältävät kantakortistot ovat Museoviraston näkemyksen mukaan kuitenkin erittäin keskeistä materiaalia tutkimukselle ja välttämätöntä mm. museoajoneuvoista annettavien lausuntojen tekemisessä. Kortistoja ei tulisi missään tapauksessa hävittää.

Kortistot ovat Kansallisarkiston näkemyksen mukaan aineistoa, joita ei arkistoida pysyvästi. Tällöin säilytyspaikkana eivät tule kysymykseen maakunta-arkistot. SA-HK:n jäsenkerhot ovat tehneet tärkeää työtä kantakortistojen pelastamisessa ja säilyttämisessä. Valtaosa kortistoista on yhdistysten ylläpitämien automuseoiden arkistoissa.

Tutkimuksen ja aineiston valtakunnallisen saatavuuden kannalta jatkossa olisi Museoviraston näkemyksen mukaan hyvä, jos kaikki aineistot luovutettaisiin tieliikenteen valtakunnalliselle erikoismuseolle Mobilialle, jossa ne olisivat kaikkien käytettävissä ja jolla on mahdollisuus arkistoida kortistot pitkällä tähtäimellä säilymisen takaaviin olosuhteisiin. Museovirasto kehottaa SA-HK:a jatkamaan yhteistyötä Mobilian kanssa kortistojen säilyttämiseksi.

Pääjohtaja, valtionarkeologi

Kehittämispäällikkö

Paula Purhonen

Pirjo Hamari

PHa/pha/rh

Matkan tarkoitus

Koska Suomen Automobiili Historiallinen Klubi ry: n tietoon on tullut, että Viipurin Maakunta-arkistossa säilytetään entisen Viipurin läänin ajoneuvojen kantakortteja ja muita liikenteeseen liittyviä tietoja ennen sotavuosia rekisteröidyistä ajoneuvoista päätettiin SA-HK: n hallituksen kokouksessa alkuvuodesta 2010, että asiaa tulisi viedä eteenpäin yhdessä Museoviraston kanssa. Museoviraston kanssa 5.3.2010 käydyn keskustelun jälkeen sain tehtäväksi kartoittaa tilannetta ja valmistella käyntiä Viipurin Maakunta-arkistossa vuoden 2010 aikana. Lappeenrantaalaisen Pertti Kolarin kanssa käydyn keskustelun jälkeen oli tiedossa, että henkilökunnan vaihtumisen vuoksi asiointi Viipurin Maakunta-arkistossa tulee tulevaisuudessa vaikeutumaan ja lupa- ja toimitusmaksut nousemaan. Tällaiseen matkaan tulisi siis valmistautua huolella, koska hätiköity matka noinkin kauas ja erilaiseen kulttuuriin voisi tuottaa laihan tuloksen. Huolellisen harkinnan jälkeen päätin SA-HK: n puheenjohtaja Simo Pyykkösen kanssa asiasta neuvoteltuani siirtää matkustamisen kesälomakauden jälkeen syyskuulle ajoittuneen Käkisalmelle suuntautuneen matkani yhteyteen, jolloin matkakustannukset jäisivät pienemmiksi.

Matkan toteutus

Matka toteutettiin ke 15.9.2010 omistamallani ja ohjaamallani henkilöautolla GEF-403. Minulla on henkilökohtainen vuosiviisumi, joka on välttämätön Venäjän rajan ylityksiin. Auton tavanomaisten asiapapereiden lisäksi ”vihreän vakuutuskortin” sain pyynnöstä omalta vakuutusyhtiöltäni. Henkilöauton varusteena on 1.9.2010 lähtien oltava autopalojen varalta BIII-E- luokan tulensammutin ja Ensiapulaukku, jonka sisältö on ohjeissa määrätty täyttämään tietyt vaatimukset. Lisäksi vaaditaan auton taakse kiinnitetty FIN merkki. Viipurissa sijaitsevan Viipuri keskuksen välityksellä olin edeltä käsin tilannut audienssin klo 14.00 alkaen ja tulkin Maakunta-arkistossa asiointia varten. Lähdin kotoa klo 05.00 matkalle kohti Viipuria, tarkoituksena ylittää valtakunnan raja ennen puoltapäivää, jotta ehtisimme Viipurin Maakunta-arkistoon klo 14.00. Aikaisempien käyntieni (84) kokemuksella saavuimmekin perille sopivasti iltapäivällä ja saatoimme tulkin välityksellä ilmoittautua Maakunta-arkiston henkilökunnalle.

Viipurin Maakunta-arkistossa

Ilmoittautumisen ja henkilöllisyyden toteamisen jälkeen täytimme muutaman lomakkeen, jotka ohjeiden mukaan allekirjoitimme. Samalla meille annettiin henkilökohtainen ja leimattu tutkimuslupa 30.12.2010 asti mahdollisia tulevia käyntejä varten. Tulkin mukanaolo oli välttämätön, koska asiointi tapahtui Venäjän kielellä, jota en osaa. Olin kiinnostunut ajoneuvoihin ja liikenteeseen liittyvistä asioista, jolloin minulle tuotiin eteeni kaksi kansiota vuosilta 1918 ja 1939 tutkittavakseni. Selailu ja muistiin merkitseminen oli ilmaista, mutta valokopiointi, Digi-kuvaus ja skannaus maksullista siten, että ne pitää maksaa etukäteen pankkiin tai Karuselli tavaratalon kassalle ja maksukuittia näyttämällä voi edetä toimenpiteisiin. Kohtuuttomien maksujen (60r ja 500r) takia en haaskannut ruplia, vaan tyydyin selailemaan kansiodien tietoja noin kahden tunnin ajan yleiskäsityksen saamiseksi Viipurin Maakunta-arkistossa asioimisesta ja sen tuomista mahdollisuuksista harrastustamme kohtaan.

Yhteenveto käynnistä

Matka kannatti tehdä, vaikka siitä vähän vaivaa olikin. Kulkeminen autolla on minulle tuttua Viipurissa, vaikka Kivisalmen silta on remontissa ainakin vuoden loppuun ja kuljin ohitustietä Pietarin suuntaan Markovilla ohi Viipuriin. Suurilta ruuhkilta ja haavereilta vältyttiin tällä kertaa, niin raja-asemilla, kuin muuallakin. Seuraavavilla matkoilla kannattaa kuitenkin vakavasti harkita matkustamista junalla ja yöpymistä Viipurissa, jolloin tehollista tutkimusaikaa jää enemmän.

Harjavallassa 30.12.2010

Yrjö S. Kaasalainen

SA-HK: n hallituksen sihteeri

MOOTTORIAJONEUVOKORTISTO

Mikkelin lääninhallitus / Itä-Suomen lääninhallitus Mikkelin toimipaikka

Mikkelin lääninhallitus aloitti ajoneuvojen rekisteröinnin vuonna 1922. Sota-ajalta kortit puuttuvat.

Valtionarkisto antoi 29.9.1977 kirjeellään 97-35-77 suostumuksen siihen, että lääninhallituksen arkistoon kuuluva moottoriajoneuvorekisterin kortisto, jonka liikenneministeriö oli päätöksellään 18.6.1973 määrännyt lakkautettavaksi, saatiin toistaiseksi tallettaa Suomen Autobiili - Historiallisen Klubin haltuun. Tämä aineisto koski ennen 1.1.1966 rekisteröityjen ajoneuvojen kortistoa samoin kuin muita ajoneuvoja koskevia lääninhallituksessa kaksoiskappaleina olevia rekisterikortteja. Mikkelin lääninhallitus luovutti ennen 1.1.1966 rekisteristä poistettujen ajoneuvojen kortiston vuosilta 1922-1945 SAHK Päijät-Hämeen Kerho ry:lle 21.10.1981 (liite 1).

Vuonna 1995 Mikkelin Mobilistit ry pyysi Mikkelin lääninhallituksen kannanottoa suunnitelmastaan siirtää Lahteen Päijät-Hämeen kerholle luovutettu rekisteriaineisto Mikkelisiin.

Mikkelin Mobilistit ry:n tarkoituksena oli aloittaa aineiston tallentaminen konekoodiseen rekisteriin. Kortisto siirrettiinkin v.1995 Mikkelisiin ja yhdistyksen puheenjohtaja Raimo Koljonen aloitti tietojen tallennuksen.

Mikkelin Mobilistit ry oli sen jälkeen halukas saamaan lääninhallituksessa olevan aineiston haltuunsa. Vuonna 1998 Itä-Suomen lääninhallitus pyysi Kansallisarkiston kannanottoa jäljellä olevan Mikkelin lääninhallituksen kortiston ja asiakirjojen siirtämisestä Mikkelin Mobilistit ry:lle.

Kansallisarkiston kanta asiaan oli (arkistolaki nro 831/23.9.1994): "Asiakirjat, joita arkistolaitos ei ole määrännyt pysyvästi säilytettäväksi, tulee hävittää määrätyn säilytysajan jälkeen siten, että tietosuoja on varmistettu. Asiakirjoja voidaan lainata vain toiselle viranomaiselle taikka arkistolaitokseen tai muuhun laitokseen, jossa niiden käyttö on valvottua ja säilyttäminen turvallista."

Aineistoa ei luovutettu Mikkelin Mobilistit ry:lle, mutta yhdistys on voinut käyttää sitä lääninhallituksen tiloissa ja saanut myös lääninhallitukselta tietopalvelua moottoriajoneuvoja koskevista kyselyistä.

Koska lääninhallituksessa oleva aineisto ei ole pysyvästi säilytettävää, arkistolaitokselta tulisi hankkia lupa aineiston hävittämiseen. Toistaiseksi lupaa ei ole hankittu.

Itä-Suomen lääninhallituksen arkistossa oleva Mikkelin lääninhallituksen moottoriajoneuvorekisteriaineisto on seuraava:

Vuosilta 1958-1973 kortteja on 80 laatikkoa (n. 61800 kpl), moottoriajoneuvojen luovutustodistuksia 216 mappia. Aineistoa on yhteensä n. 45 hyllymetriä.

Kortit ovat rekisterinumerojärjestyksessä, erikseen voimassa olleet ja poistetut sekä muiden läänien rekisterikortit (liite 3). Luovutustodistukset on järjestetty automerkeittäin (liite 2).

Myöhempää moottoriajoneuvokortiston käyttöä ja tietopalvelua on hankaloittanut se, että kortisto on järjestetty ajoneuvon rekisterinumeron mukaan. Hyvin harvoin kysyjät ovat tienneet vanhan auton tai moottoripyörän rekisterinumeroa, vaikka heillä olisi ollut paljonkin muuta tietoa itse ajoneuvosta.

Kuopion lääninhallitus / Itä-Suomen lääninhallitus Kuopion alueellinen palveluyksikkö

Kuopion lääninhallituksessa ennen v. 1967 rekisteristä poistettujen ajoneuvojen kortit on hävitetty ja vv. 1968-1973 rekisteristä poistettujen kortisto luovutettu Suomen Autobiili - Historiallisen Klubin Savon kerholle.

Pohjois-Karjalan lääninhallitus / Itä-Suomen lääninhallitus Joensuun alueellinen palveluyksikkö

Pohjois-Karjalan lääninhallituksen kortisto on luovutettu 30.11.1978 Suomen Autobiili - Historiallisen Klubin Pohjois-Karjalan kerholle.

Säilytysaikapäätöksiä

Sisäasiainministeriön päätöksessä nro 382 vuodelta 1963 sanotaan asiakirjojen hävittämisestä seuraavaa:

Moottoriajoneuvorekisterin kortit ja niihin liittyvät apuhakemistot

- varsinaiset rekisterikortit saadaan hävittää 10 vuoden kuluttua siitä, kun ajoneuvo on poistettu rekisteristä, apuhakemistot lääninhallituksen harkinnan mukaan

Sisäasiainministeriö on päätöksellään vuodelta 1982 muuttanut yllä olevaa päätöstä seuraavasti:

Moottoriajoneuvorekisterin (1966-1973 tiedonantokortiston) kortit sekä niihin liittyvät apuluettelot

- saadaan hävittää lääninhallituksen harkinnan mukaan. Pysyvästi säilytetään kuitenkin vielä tallella olevat kortit niistä ajoneuvoista, jotka on rekisteröity ennen vuotta 1932, jollei niiden erotteleminen tuota ylivoimaisia vaikeuksia

Osastosihteeri

Mirja Hölttä

Liite 1 Vanhan aineiston luovutus

Liite 2 Luettelo koko aineistosta

Liite 3 Malli rekisterikortista

Itä-Suomen lääninhallitus	Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi
www.laanhallitus.fi/ita	PL 50, 50101 MIKKELI	Maaherrankatu 16	071 875 0331	071 875 2404
etunimi.sukunimi(at)laanhallitus.fi	PL 94, 80101 JOENSUU	Torikatu 36	071 875 0331	071 875 2471
kirjaamo.ita(at)laanhallitus.fi	PL 1741, 70101 KUOPIO	Hallituskatu 12-14	071 875 0331	071 875 2441